

LIETUVOS RESPUBLIKOS EKONOMIKOS IR INOVACIJŲ MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius, tel.: 8 706 64 845, 8 706 64 868,
el. p. kanc@eimin.lt, <http://eimin.lrv.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188621919

Lietuvos Respublikos Vyriausybės
kanceliarijai

2023-11-

Nr.(4.5-82E)-3-

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2023 M. BIRŽELIO 28 D. NUTARIMO NR. 512 „DĖL NACIONALINIŲ KONTROLĖS PRIEMONIŲ TAIKYMO PAGAL EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTO (ES) 2021/821 9 STRAIPSNĮ“ PAKEITIMO

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija pakartotinai teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2023 m. birželio 28 d. nutarimo Nr. 512 „Dėl Nacionalinių kontrolės priemonių taikymo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/821 9 straipsnį“ pakeitimo projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projekto tikslas – atlikti pakeitimus ir papildymus siekiant dar efektyviau apriboti užsienio valstybių technines galimybes vykdyti karo veiksmus Ukrainoje, tuo pačiu sumažinant užsienio valstybių vykdomos karinės agresijos prieš Ukrainą keliamą grėsmę Lietuvos visuomenės saugumui.

Nutarimo projektas buvo derinamas su institucijomis ir papildytas atsižvelgiant į derinimo metu pateiktas pastabas ir pasiūlymus.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad pastaraisiais mėnesiais išaugo dalių ir reikmenų, tinkamų daugiausia staklėms, įskaitant apdirbamų ruošinių arba įrankių laikiklius, atsiveriančiąsias sriegimo galvutes, dalijimo galvutes ir kitus specialiuosius mašinų įtaisus, o taip pat visų rūšių rankų darbui skirtų įrankių laikiklių eksportas, įskaitant reeksportą, iš Lietuvos Respublikos į trečiąsias šalis, todėl siūlome išplėsti prekių apimtį, atitinkamai pakoreguojant Nacionalinio kontroliuojamų dvejopo naudojimo prekių sąrašo (toliau – Nacionalinis sąrašas) 12 punktą.

Ivertinus tai kad, 2014 m. liepos 31 d. Tarybos reglamentas (ES) Nr. 833/2014 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje (toliau - Reglamentas Nr. 833/2014) buvo papildytas draudimu tranzitu gabenti iš Europos Sąjungos (toliau – ES) eksportuojamas prekes ir technologijas, išvardytas VII priede, o taip pat prekes ir technologijas išvardytas XI priede. Todėl tam tikrų prekių, nurodytų Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintame Nacionaliniame sąrašė, eksportas jas gabenant per ES išorinę sieną šiuo metu jau yra draudžiamas ES sankcijomis. Atsižvelgiant į šią aplinkybę bei įvertinus institucijų gautas pastabas ir pasiūlymus siūlome iš Nacionalinio sąrašo išbraukti dalį prekių.

Atsižvelgiant į Lietuvos institucijų turimą informaciją ir konsultacijas apie šiuo metu vyraujančias sankcijų vengimo ir apėjimo schemas, nustatytas poreikis papildyti Nacionalinį sąrašą šiais kombinuotosios nomenklatūros (KN) kodais: 8457, 8458, 8459, 8506 10, 8506 50, 8523 49, 8523 80. Pažymėtina, kad prekės ir technologijos, priskiriamos minėtiems kombinuotosios nomenklatūros (KN) kodams (mechaninio apdirbimo centrai; metalo tekinimo staklės; gręžimo, ištekimo, frezavimo, sriegių sriegimo arba įsriegimo, pašalinant dalį metalo, staklės; optinės ir

puslaidininkinės laikmenos; mangano dioksido galvaniniai elementai ir galvaninės baterijos; ličio galvaniniai elementai ir galvaninės baterijos), Rusijoje neretai naudojamos ne tik civilinėje, bet ir karinėje srityje. Šios prekės ir technologijos yra naudojamos didelės sprogstamosios galios sviedinių, kurie vėliau panaudojami kare Ukrainoje, skirtų tankams gamyboje. Paminėtina ir tai, kad mangano dioksido galvaniniai elementai ir galvaninės baterijos bei ličio galvaniniai elementai ir galvaninės baterijos yra vieni iš pagrindinių komponentų grupių naudojamų karinių bepiločių orlaivių gamyboje, kurių dalys yra randamos karo lauke Ukrainoje.

Būtent šios prekės yra šiuo metu randamos karo lauke Ukrainoje ir yra tiesiogiai naudojamos siekiant remti ir stiprinti Rusijos karinės agresijos veiksmus prieš Ukrainą.

Atitinkamai vertinant šių prekių eksporto iš Lietuvos į trečiąsias šalis apimtį 2022 m. – 2023 m. III ketvirtyje, atkreiptinas dėmesys, kad, pavyzdžiui, 2023 m. sausio – rugsėjo mėn. gręžimo, ištekinimo, frezavimo, sriegių sriegimo arba įsriegimo, pašalinant dalį metalo, staklių eksportas iš Lietuvos į Rusiją palyginus su 2022 m. krito net 83%, tačiau atitinkamai šių prekių eksportas iš Lietuvos į Uzbekistaną palyginus su 2022 m. padidėjo daugiau nei 400%, ir siekė daugiau nei 800 tūkst. EUR (pagal vertę). Pažymėtina, kad metalo tekinimo staklių eksportas iš Lietuvos į Rusiją 2023 m. sausio – rugsėjo mėn. palyginus su 2022 m. sumažėjo 98%, tačiau šios prekės eksportas į Uzbekistaną tuo pačiu laikotarpiu padidėjo net 1200%, nors 2022 m. šios prekės eksportas iš Lietuvos į Uzbekistaną siekė tik 25.5 tūkst. EUR (pagal vertę).

Paminėtina, kad prekės ir technologijos, priskiriamos kombinuotosios nomenklatūros (KN) kodams 8523 49 ir 8523 80, kurie apima optines, puslaidininkines ir kitas laikmenas, yra naudojamos kuriant įvairias karinės įrangos sistemas, pvz. ryšių ir navigacinę įrangą, raketų paleidimo sistemas. Vertinant šių prekių iš Lietuvos į trečiąsias šalis eksporto dinamiką 2022 m. – 2023 III ketvirtyje, pažymėtina, kad universaliųjų skaitmeninių (optinių) diskų eksportas iš Lietuvos į Baltarusiją 2022 m. siekė 24.9 tūkst. EUR, tačiau 2023 m. sausio – rugsėjo mėn. šios prekės eksportas iš Lietuvos į Baltarusiją padidėjo daugiau nei 33 kartus ir siekė daugiau nei 834 tūkst. EUR. Atitinkamai tos pačios prekės eksportas iš Lietuvos į Kirgiziją 2023 m. sausio – rugsėjo mėn. siekė 1.3 mln. EUR, o tai yra net 394% daugiau nei metinė šios prekės eksporto vertė buvo 2022 m. Atitinkamai kitų laikmenų, skirtų garsui ir vaizdui įrašyti, eksportas iš Lietuvos į Rusiją 2023 m. sausio – rugsėjo mėn. išaugo net 82% ir siekė daugiau nei 1.6 mln. EUR. Šių prekių eksporto iš Lietuvos į Kirgiziją vertė tuo pačiu laikotarpiu siekė daugiau nei 1.4 mln. EUR, o tai buvo net 648% daugiau nei šių prekių eksporto vertė 2022 m.

Pažymėtina ir tai, kad sunkvežimių kombinuotosios nomenklatūros (KN) kodas 8704 pozicija dalys yra identiškos vilkikų kombinuotosios nomenklatūros (KN) 8701 pozicija dalims, todėl nustatyta, kad siekiant išvengti tarptautinių sankcijų yra bandymų vilkikų dalis vežti kaip sunkvežimių dalis. Atkreiptinas dėmesys, kad 2023 m. sausio – rugsėjo mėn. šios prekės eksportas į Baltarusiją iš Lietuvos jau viršijo 10 mln. EUR ir buvo daugiau nei tris kartus didesnis nei metinis šios prekės eksportas (pagal vertę) 2022 m. Šios prekės eksportas iš Lietuvos į Kazachstaną per tris šių metų ketvirčius pagal vertę siekė net 12.7 mln. EUR, o tai yra net 70% daugiau nei metinis šios prekės eksportas (pagal vertę) buvo 2022 m. Iš viso 2023 m. sausio – rugsėjo mėn. šios prekės eksportas (pagal vertę) iš Lietuvos į Baltarusiją, Kazachstaną, Kirgiziją sudarė daugiau 32.6 mln. EUR. Atitinkamai palyginus su 2022 m. šios prekės eksportas iš Lietuvos į aukščiau nurodytas šalis išaugo net 70%.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad šiuo metu Rusijos karinėje pramonėje didžiausią paklausą turi būtent elektronikos ir mikroelektronikos prekės ir technologijos (mikroschemos, puslaidininkiai

ir kt.), duomenų apdorojimo, priėmimo, keitimo ir perdavimo mašinos, įskaitant radionavigacinius aparatus. Šios kategorijos prekės plačiai naudojamos ne tik gaminant kasdieniame gyvenime naudojamus elektronikos įrenginius ir prietaisus, tačiau kuriant ir įvairias karinės įrangos sistemas (pvz. ryšių ir navigacinę įrangą, raketų paleidimo sistemas). Todėl siūloma Nacionalinį sąrašą papildyti kombinuotosios nomenklatūros (KN) kodu 9025 80 subpozicija, nustatant apribojimus barometrams, nekombinuoti su kitais prietaisais, elektroniniams ir kitiems, priskiriamiems 9025 80 pozicijai.

Nutarimo projektas buvo teiktas išvadoms gauti Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijai, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijai, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai, Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentui, Muitinės departamentui prie Finansų ministerijos.

Dėl Nutarimo projekto buvo konsultuojamasi su visuomene paskelbus jį Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje.

Dėl Nutarimo projekto gautos oficialios suinteresuotųjų institucijų išvados, taip pat, su Užsienio reikalų ministerija, šis projektas buvo derinamas darbo tvarka (telefonu ir (ar) el. paštu).

Oficialiai pateiktose išvadose, Krašto apsaugos ministerijai, Užsienio reikalų ministerijai, Vidaus reikalų ministerijai ir Valstybės saugumo departamentas, Nutarimo projektui pastabų neturėjo.

Finansų ministerija pasiūlė dar kartą įvertinti Muitinės departamento pastabas ir pasiūlymus.

Į Muitinės departamentui pasiūlymą Nutarimo projektą papildyti kombinuotosios nomenklatūros (KN) kodu 8704 pozicija „Autotransporto priemonės, skirtos kroviniams vežti“ buvo atsižvelgta.

Remiantis Muitinės departamento ir kitų kompetentingų Lietuvos institucijų informacija, patvirtinus Nacionalinį sąrašą, prekių, kurių gabenimui į Rusiją ir Baltarusiją, taikomos ribojamosios priemonės, srautai ženkliai sumažėjo, tačiau nežiūrint to įvairios sankcijų vengimo ir apeidinėjimo schemos ir toliau realizuojamos per trečiosiose šalyse veikiančias įmones, todėl, siekiant dar labiau apriboti užsienio valstybių technines galimybes vykdyti karo veiksmus Ukrainoje, tuo pačiu sumažinant ir užsienio valstybių vykdomos karinės agresijos prieš Ukrainą keliamą grėsmę Lietuvos visuomenės saugumui, siūlytina ne tik papildyti Nacionalinį sąrašą nurodytais KN kodais, bet ir pratęsti šio sąrašo galiojimo laiką iki 2025 m. sausio 2 d.

Gautos Teisingumo ministerijos pastabos ir pasiūlymai. Atsižvelgiant į Teisingumo ministerijos pasiūlymus buvo pakoreguotas Nutarimo projekto pavadinimas ir patikslintos Nutarimo projekto 24² ir 53¹ punktų formuluotės. Teisingumo ministerija, taip pat, atkreipė dėmesį į tai, kad Reglamento (ES) 2021/821 9 straipsniu valstybei narei suteikiama diskrecija kontroliuoti šio reglamento I priede neišvardytą dvejopo naudojimo prekių eksportą, todėl dvejopo naudojimo prekių sąraše neturėtų būti prekių, kurių kontrolė reglamentuojama Europos Sąjungos lygiu.

Dėl Muitinės departamento ir Teisingumo ministerijos pastabų, į kurias buvo atsižvelgta iš dalies arba į kurias nebuvo galimybės atsižvelgti, yra parengta ir teikiama derinimo pažyma.

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija apie šio nutarimo pakeitimą praneš Europos Komisijai ir Europos Sąjungos valstybėms narėms, kaip nustatyta Reglamento (ES) 2021/821 9 straipsnio 2 dalyje.

Nors Nutarimo projektas neperkelia konkrečių Europos Sąjungos teisės aktų nuostatų ir nenotifikuotinas Europos Komisijai, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m.

gegužės 20 d. nutarimu Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“.

Vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276, 4 punktu, Nutarimo projekto numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas neatliekamas.

Nutarimo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

Nutarimo projektas paskelbtas ir su institucijomis buvo derintas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (toliau - TAIS) ir darbo tvarka.

Kitų konsultavimosi su visuomene būdų nenumatoma.

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2023 m. birželio 28 d. nutarimo Nr. 512 „Dėl Nacionalinių kontrolės priemonių taikymo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/821 9 straipsnį“ pakeitimo projektas ir jo lyginamasis variantas, iš viso 4 lapai.

2. Derinimo pažyma, 3 lapai.

3. Institucijų išvados, 7 lapai.

Ekonomikos ir inovacijų ministrė

Aušrinė Armonaitė